

Sote-alalla pinnalla asiakaslähtöisyys, liikalihavuus ja teknologia

5. Kansainvälinen ergonomiakonferenssi pidettiin aurinkoisen lämpimässä Krakovassa 20.-23.7.2014. Samassa yhteydessä oli 3. kansainvälinen sosiaali- ja terveysalan konferenssi. Lisäksi osallistuin Potilassiirtoergonomian kansainväliseen yhteistyökokoukseen IPPHE-tapaamiseen (=International Panel of Patient Handling Ergonomics). Kokouksessa ja sen jälkeisellä illallisella tutustuin alallani toimiviin tutkijoihin ja kehittäjiin. Tässä matkakertomuksessa kuvaan matkani tarkoitusta, konferenssissa tehtyjä havaintoja ja pohdin niiden sovellettavuutta suomalaisen sosiaali- ja terveysalan kehittämiseen.

Matkani tarkoitus oli ammatillinen kehittyminen ja verkostoituminen. Joskus on lähdeittävä kauas nähdäkseen lähelle, sanotaan. Konferenssit toimivat tähän tarkoitukseen hyvin. On hyvä nähdä ja kuulla oman alan kollegoiden toimintaa. Samalla tulee vertaileeksi samaansa tietoa Suomen yhteiskunnalliseen tilanteeseen ja reflektoineeksi omaa asiantuntijuutta. Esimerkiksi T&K rahoitus tuntuu olevan monessa Euroopan maassa "kiven alla".

Suomalaisten asiantuntijuus on arvostettua, sillä esim. Työterveyslaitoksen työkykyindeksiä ja suomalaisten kehittämää pohjoismaista TULE-kyselyä oli käytetty mittareina monissa sekä eurooppalaisten että aasialaisten tutkimuksissa. Lisäksi suomalaisnimiä oli mukana monissa kansainvälissä tutkijaryhmissä. Ulkomaille lähettäessä tulee verkostoiduttua ulkomaalaisten lisäksi suomalaisten ja jopa omassa organisaatiossa toimivien kollegoiden kanssa, kuten minun tapauksessani tapahtui.

Konferenssissa osallistuin pääasiassa sote-alan ergonomiiaa käsitteleviin sessioihin (taulukko 1). Ajoittain vierailin koulutusta tai ergonomista suunnittelua käsittelevissä sessioissa. Vaihtelu oli virkistävää. Vaikka sessiossa ei käsitelty sosiaali- ja terveysalaa koskevia aiheita, esityksistä oppi tiedon tiivistämiseen, visualisointiin tai esittämiseen liittyviä asioita.

Konferenssissa vahvistui huomio, että käsitteiden operationalisointi, työturvallisuus- / tutkimusprosessit tai tulosten analysointi ovat myös toimialasta riippumattomia. Eri sessioissa näihin sai uudenlaisia vaihtoehtoja. Ammatillisen kehittymisen kannalta erilaisen ja eri tieteenalojen tuottaman tiedon jäsentely ja uudet näkökulmat tiedon levittämiseen ovatkin tällä hetkellä itselleni ajankohtaisia asioita.

Taulukko 1. Konferenssiohjelmani.

Su 20.7.2014	Ma 21.7.2014	Ti 22.7.2014	Ke 23.7.2014
matkapäivä	The Art of Aging and Ergonomics Survey of Age-Related Changes in the Human Performance Potential H. Strasser, Germany		Risk Management and Accident Analysis * Matkakumppanin esitys
	International Panel on Patient Handling Ergonomics I	International Panel on Patient Handling Ergonomics II * Oma esitys	Design for Patient Safety

Opening Plenary Session: - Introductory remarks - The Mind Near The Edge: A Novel View of Brain Function, Professor Dante R. Chialvo	Patient Treatment Considerations	Ergonomics, Product and Work Design I	Ergonomics and New Services in Healthcare II
	Medical Device Design	Special Meeting (by invitation only): International Panel on Patient Handling Ergonomics	

Sosiaali- ja terveysalan ergonomiasessioissa todettiin potilasnäkökulman olevan toimivampi lähestymistapa kuin työntekijälähtöinen. Tätä näkökulmaa on varmasti ainakin omassa organisaatiossamme käytetty vähän, tosin ei ihme, koska perustehtävämme on työntekijöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Potilassiirtoihin liittyvässä tutkimuksessa potilasnäkökulmaa tulisi tuoda enemmän suomalaisissa tutkimuksissa esille, sillä sen avulla työntekijöiden työkäytännöt voisivat muuttua kuntouttavimmiksi kuin nykyään. Tähän tarkoitukseen soveltuisi hyvin myografia-menettelmä, jota uusi kollegatuttavuuteni esitteli posterissaan. Menettelmä oli minulle entuudestaan vieras, mutta sen soveltuvuus ergonomiatutkimuksiin olisi erinomaista.

Monissa esityksissä todettiin, että sote-alan haasteena on sekä potilaiden että hoitajien lihavuus. Apuvälineet kehittyvät ja markkinoilta löytyy yhä vain lihavimmille apuvälineitä. Hoitajien lihavuus ja ylipainon aiheuttaman työkyvyttömyys kuormittaa kuitenkin myös omalta osaltaan sote-alan henkilöstöä poissaolojen tai työrajoitteiden myötä. Saksalaisen Jägerin ym. muiden tutkimus osoitti kuitenkin vastakkaistakin näkemystä. Laboratoriossa tehtyjen biomekaanisten tutkimusten mukaan samojen avustajien potilassiirtotekniikka paranee, kun he avustavat painavampia potilaita siirtymisissä. Tulos ilmentää, että yksilön voimien loppuessa hoksottimet toimivat ja ihminen mukauttaa toimintaansa ja ottaa käyttöön kehoaan vähemmän kuormittavia tekniikoita. Kansanomaisesti sanottuna: äly voittaa voiman. Tutkimuksessa ei kuitenkaan ollut ylipainoisia avustajia koehenkilöinä, joten lisätutkimusaiheena olisikin hyvä selvittää, pystyvätkö ylipainoiset hoitajat mukauttamaan toimintaansa.

Teknologian kehitys näkyi vahvasti myös ergonomiakonferenssissa. Monissa puheenvuoroissa esitettiin jotakin ohjelma- / järjestelmäpohjaista sovellusta. Esimerkiksi taiwanilaiset olivat käyttäneet kinesteettisiä videopelejä vanhusten kuntouttamisessa. Toimiskohdan sama Suomessa? Sovellusten kehitystyössä korostettiin asiakas- tai käyttäjälähtöisyyttä. Kehitystyötä suositeltiin aloitettavan yksinkertaisella prototyypillä, jonka avulla saadaan paremmin asiakkaan tai käyttäjien tarpeet esille. Sen jälkeen tulisi rakentaa vaikuttava, mutta helposti muutettava versio, josta sitten päästäisiinkin asiakkaan tarpeiden mukaiseen versioon. Monissa esityksissä sähköisiä sovelluksia pidettiin perinteisiin menetelmiin verrattuna ylivoimaisina, koska esim. riskin arviointityökaluissa sähköisen sovelluksen avulla saadaan saman tien yhteenveto / arvioitu toimipiste. Ennen arvioitiin riskit, kirjattiin ne, analysoitiin, tehtiin toimenpiteet ja seurattiin niiden toteutusta. Nykyään seuranta ja tulosten analysointia voidaan tehdä välittömästi tiedonkeruun aikana.

Matkan hyötyjä ei aina huomaa välittömästi, vaan esim. uudenlainen lähestymistapa tai idea muodostuu ajan kanssa. Onneksi matkamuistoksi jäi digitaalinen konferenssijulkaisu, niin moniin esityksiin on myöhemminkin mahdollista palata. Matkailu avartaa – sitä ei käy kieltäminen. Tällä kertaa se selkiytti minun ammatillista kehittymistä ja antoi uudenlaista näkemystä uravalinnoilleni. Niinpä minulla on jo seuraava matkakohde ja päämäärä tiedossa. Sinne päästäkseni voin hyvin hyödyntää tämän matkan aikana syntyneitä verkostoja.